

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano bres pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljavitve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Pomoč naprednjakom na Goriškem!!

Naša narodno-napredna stranka na Kranjskem je dobila izborna in občudovanja vredno sobojevnico na Goriškem. Kdo bi bil mogel le slutiti, da se v tej deželi izbojuje v tako kratkem času tolik preobrat! — Še v prvi polovici l. 1899. je naglašal »Slov. Narod« z vso odločnostjo, da dežela Goriška jadra z velikansko naglico v pristanišče čistega klerikalizma.

Prav »Slov. Narod« pa je pospešil preobrat na Goriškem. Meseca aprila 1899. je razkol počil in v juliju vzevel do nepremagljivega prepada, ko je ustanovil dr. Anton vitez Gredolčič svojo tiskarno in svoj list »Gorico«, ki se je tesno zvezala z ultramontanskim »Primorskim Listom«, okoli katerega je bila zbrana vsa najneustrupnejša duhovščina Mahničevega in Pavličevega kalibra. — Proti tej sili je ostala v javnosti samo »Soča« s »Primorcem«. Stranka, ki je hitro naraščala v odpor proti črnim brezdomovincem, se je imenovala skoro jedno celo leto le — »Sočina« stranka. Ali že kot taka je vrgla 29. januarja 1900. ob dopolnilni volitvi v državni zbor grofa Coroninija s 133 glasovi proti 120. — Dne 8. marca 1900. pa je bil v Gorici veličastni zaupni shod iz cele dežele, na katerem se je proglasil program narodno-napredne stranke.

S tem činom je doživela napredna misel novo dobo na Goriškem. Mi na Kranjskem, ki poznamo že dolgo ljuto borbo s klerikalnim aparatom, smo z občudovanjem gledali uspehe goriških naprednjakov. Neovrgljiv fakt je — in s tem morajo računati vsi merodajni faktorji — da letos ob državnoborski volitvi je zmagala narodno-napredna stranka na Goriškem na celi črti. — v peti kuriji je dobil napredni kandidat dr. Henrik Tuma 17 slovenskih glasov večine, a dr. Gredolčič si je izprosil 22 klerikalnih in vladnih (iz Kormina) glasov v Furlaniji, da je bil

izvoljen z večino 5 glasov. Ako bi bila napredna stranka zmagala le še v eni občini s 3 volilci, bi bil izvoljen dr. Tuma vkljub tej slovensko-laško-vladni koaliciji! V četrti kuriji pa je bil izvoljen napredni kandidat g. Oskar Gabršček. — Narodno-napredna stranka je s tem zmagala klerikalce na celi črti.

Tega uspeha smo se odkrito veselili tudi na Kranjskem, kajti napredna zmaga na Goriškem pomenja zmago tudi za nas! Ako narodno-napredna stranka enkrat popolnoma obvlada položaj na Goriškem, da bo nepremagljiva, tedaj bo to nepreračunljivega pomena tudi za daljši razvoj napredne misli v vsej soseščini, posebno pa pri nas na Kranjskem. Zategadelj morajo vsi naprednjaki tudi pri nas podpirati po svoji moči, po morebitnih osebnih zvezah itd. — stremljenja narodno-napredne stranke na Goriškem. Njihova zmaga — naša zmaga! Ne pozabimo tega!

Slovensci nismo še imeli pokrajinskega lista, ki bi tako vstrajno, dosledno in pogumno pobijal črno internacijo kakor delata to »Soča« in »Primorec«. In mi vidimo ves oni strašni klerikalni aparat, ki skuša uničiti ta dva bojevnikova za osvoboje naroda iz jarma ultramontanskih inkvizitorjev. Izpred oltarja, s prižnice in spovednice se jima napoveduje boj po vseh cerkvah. — Resnično pa povemo, da se skoro čudimo, da goriški rodoljubi niso obnemogli nasproti toliki besnosti črne garde. Mi dobro vemo, koliko žrtev stane izdajanje takih dveh listov kakor sta »Soča« in »Primorec«, vemo tudi, da najbrže ni na celem Goriškem ne enega moža, ki bi kaj žrtvoval v ta namen, — ako je na list naročen, če tudi naročnino dolžan ostaja, smatra mnogokdo za zaslugo, — zato nam kar imponuje dejstvo, da gresta »Soča« in »Primorec« tako pogumno dalje po načrtani poti.

Vsaka stranka brez dobrih glasil je mrtva, nima bodočnosti; narodno-napredna stranka na Goriškem pa si ne more želeti boljših bojevnikov v javnosti nego sta »S.« in »P.« Zato le želimo, da ta

dva lista vstrajata v trdem boju ter premagata vso ono črno zaroto, ki se danes kot en mož bojuje proti njima. — Pristaši narodno-napredne stranke na Kranjskem (kjer to ni mogoče še na druge načine!) pa lahko sežejo pod rame vrlim sobojevnikom na Goriškem vsaj s tem, da podpirajo imenovani glasili na Goriškem. Kavarne, gostilne, društva, kamor zahajajo naši pristaši, morajo imeti tudi »Soča« ali vsaj »Primorca«. Poznanje trdega ali uspešnega boja napredne misli na Goriškem se s tem razširi po vsem Kranjskem — in iz tega se lahko tudi mi marsikaj učimo. Ob enem pa pospešimo popolno zmago najprej na Goriškem, ki je — kakor smo rekli — tudi zmaga naše stranke na Kranjskem! To smo hoteli danes povedati in priporočiti, ker se nas je opozorilo, kako malo je znan po Kranjskem boj goriških somišljenikov — in kako malo podpore imata »S.« in »P.« ravno od nas s Kranjskega. Oči naprednjakov naših naj bodo obrnjene proti Goriški, kjer se nam obeta najpoprej popolna zmaga!

V Ljubljani, 14. maja.

K položaju v parlamentu.

V včerajšnji seji zbornice se je izročil proračunski provizorij brez prvega čitanja proračunskemu odseku, da ga pripravi za drugo čitanje. S tem okrajšanim postopanjem so morali biti zadovoljne vse stranke na desni in na levi, kajti vgovor enega samega poslanca bi bil onemogočil to naglo postopanje. Specialna debata o zakonu gledé žganjarine se je včeraj dovršila. Danes sta govorila generalna govornika ter se je na to zakon sprejel. Danes se snide pododsek vodocestnega odseka k prvemu meritornemu posvetovanju. Po sklepu načelnikov klubov pride sedaj najprej na vrsto investicijski zakon, zatem pa predelani zakon glede vodnih cest, glede lokalnih železnic in proračunskega provizorija drugo čitanje. V mladočeskkih krogih gojé nado, da bode drž. zbor tekem junija opravil vso svojo nalogo.

Francoski kongregacijski zakon.

Francoski parlament je sprejel bistveno neizpremenjeni zakonski načrt gledé duhovniških kongregacij, ta teden pa se loti obravnavanja tega zakona tudi senat. Pariški opozicionalni listi trdijo, da se je ministrski predsednik Waldeck-Rousseau pogajal z Vatikanom radi ublažitve nekaterih ostrih določeb. V odločilnih francoskih krogih pa zatrjujejo, da bo senat sprejel zakon neizpremenjen, in da bo odklonil tudi amendement Chopiteaua, ki se tiče razdelitve premoženja razpuščenih kongregacij ter odobril član 16. v prvi stilizaciji vlade. Ta član določa, da zapade premoženje razpuščenih kongregacij državi s tem pristavkom, da morejo darovatelji ali dediči uveljaviti svojo opravičenost do premoženja. O kakih izpremembah Waldeck-Rousseauovega zakona torej ni govora, kar pomeni za francoski klerikalizem najhujši udarec.

Vojna v Južni Afriki.

Iz Pretorije poročajo »Standardu«, da imajo Buri še okoli 16.500 mož. Ti so razdeljeni v močne oddelke ter so zlasti v trikotu, ki tvori vshodni del Transvaala, jako močni. Buri imajo — pravi brzjavka — še nekaj (?) topov in streljiva. List »Daily Mail« pa je dobil iz Pretorije poročilo, da je Dewet zopet začel s svojimi operacijami, prekoračil reko Vaal ter udril v Transvaal z nad 2000 možmi. Angleški listi pogrevajo radi nedostatka novih poročil stare vesti ter skušajo brezupnost angleškega naroda potolažiti z ničevnimi novicami, ki nimajo za vojno nikakega pomena. A tudi Buri so polni upanja, da končno vender le zmagajo. V Krügerjevi okolici se zatrjuje, da je Buri zmaga zagotovljena. Botha, Dewet in Delaréy so prosti ter operirajo po terénu, ki ga Angleži niso zasedli, in celo v Kaplandiji nastopajo Buri jako predrzno. Promet je ponoči docela ustavljen, a tudi podnevi vozijo redki vlaki. Zanimiva je vest, da postane Cecil Rhodes premierminister v Kaplandiji, sloviti dr. Jameson pa kolonialni minister v novem kabinetu. Taka rekonstrukcija vlade v Kaplandiji

LISTEK.

Spomen — cvieće

iz hrvatskih i slovenskih dubrava.

(Izdala „Matica Hrvatska“ 1900, Zagreb.)

(Konec.)

Lepa pesniška doneska sta poslala tudi Engelbert Gangl in Fran Neubauer.

Marljivi in ljubeznivi pisatelj Janko Barle se zataplja v one presrečne mladostne dni, katere je preživel „ob Kolpi“ in v duhu gleda one srečne čase, ko si bodo Slovenci in Hrvatje sezidali čez Kolpo kulturni most, katerega ne bo mogla podreti nobena sila na svetu, in ko bo v zraku gostolel veseli škrjanec najlepšo pesen o bratski slogi in jedinstvu.

V „poštenjaku“ nam slika gospod profesor R. Perušek, kako gine v Bosni s prodirajočo evropsko kulturo tudi staro poštenje med Bošnjaki in nam za vzor — poštenjaka imenuje Turka, kajti „poštenje je najmarkantnejša poteza v turškem značaju“.

Lanskega leta umrli profesor urednik dr. Fran Lampè nam opisuje „verstvo in narodne šege — zlasti Sloven-

cev“, kazeč nam v mirno pisani razpravi, kako je pri vseh narodih in tudi pri nas Slovenih delovalo verstvo na verske obrede, na šege in navade narodove.

Josip Lavtižar, župnik v Radečab, je pisal prejšnje čase veliko o glasbi; zdaj nam rad in zanimivo popisuje svoje spomine s potovanj ali pa nam navdušen popisuje krasoto naših krasnih planin. V našem zborniku je lepo opisal „Izvir Save-Doline“.

Vodi nas kraj gorskih velikanov Javlovca, Struge, Ponce, Mojstrovke, Velikega Slemenca in Ciprnika do visočine 1203 m, prav do izvira Save, ki iz bistrega gorskega potoka postaje mogočna reka, zbira potoke in rečice, a nje sila v slogi raste. Zato „nam bodi ona vzornik in učitelj“, kajti „v bratski slogi združeni bomo veliki, močni, a ta naša moč bode nam oznanjevalka boljše bodočnosti!“ Tako govori pošten duhovnik in resničen rodoljub, katerega naš bratomorni boj peče v srce.

Tiho, brez hrušča, a zato tem uspešnejše delujoči trnovski župnik Ivan Vrhovnik je opisal „Slovenskemu slovstvu mecene“.

Hud vihar je zabesnel ob našega reformatorja Primoža Trubarja in njega

sotrudnike, in teško bi bila slovenska knjiga zagledala beli dan, da niso ti pogumni in vstrajni boritelji dobili moralne in gmotne opore pri možeh, kateri so jim omogočili, da so mogli na svoji poti vstrajati.

Največji in do skrajnosti požrtvovalni podpornik Trubarjev in tovarišev je bil baron Ivan Ungnad. Iz ohranjenih njegovih računov se razvidi, da se je „med l. 1561. do 1564. natisnilo v Urachu na njegov račun do 25 300 knjižnih izvodov“. Podpiral je razum Trubarja še M. Popoviča, I. Maleševca, nadškofa Vergerija, St. Consula, A. Dalmatina in druge Jugoslovane.

Protireformacija je po Ungnadovi smrti to bujno književno življenje seveda docela zamorila in „v slovenski književnosti je nastala pusta doba“.

Prepričani smo, da bi rajni prof. J. Marn zopet protestiral, ko bi prebral goreni stavek, kakor je protestiral svoj čas proti prof. Wiesthalerju, piščemu oceno o XXII. Jezičnikovem letniku, tako da mu je moral šele s posebno brošuro dokazati, „kdo je mojster in kdo skaza“.

Potem nam omenja g. pisatelj mecena grofa I. A. Goessa, poglavarja koroške dežele in neprecenljivega podpornika vseh naših kulturnih teženj, barona Žigo Zoisa,

ki je vse „svoje dušne in denarne zaklade obračal v prid svojemu narodu, in kateri je bil velik zaščitnik našim slovstvenikom, kakor Kopitarju, Vodniku, Japlju, Ravnikarju i dr.

Kot meceni in podpiratelji slovenske knjige se omenjajo nadalje: škof Matej Ravnikar, Andrej Sinold, Matija Ahacelj, Anton Janežič, nepozabni škof Slomšek, Stefan Kočvar, Božidar Raič, veledušni knezoškof Anton Alojzij Wolf, med njimi mnogi zasebniki in prihaja končno do djakovskega biskupa, ki je ob vsaki priliki dejanski pokazal, kako mu je pri srcu kulturni razvoj Slovencev.

Naš vedno lepše se razvijajoči pisatelj Josip Kostanjevec nam opisuje sodnega svetnika Resnika, ki po dolgih letih obišče zopet domače selo. Pot ga vodi na veliko soboto v cerkev in odtod na očetov grob. Odhajajoč s pokopališča se zatopi v pretekle dni.

Bil je abiturijent in določen, da poje novo mašo. Tudi sam je čutil za to poklic. Kot velik prijatelj prirode, je večkrat pohajal v gozd, in na mehkem mahu ležeč, je preesnjal v njem ure in ure. Nekoč pa ga iz teh sanj prebudi šepet. Ozre se in pred seboj zagleda krasno deklico. Bila je njegova mladostna tovarišica, Marija Mol-

bi bila drzno izzivanje. V Londonu dvomijo, da bi bila ta vest kakorkoli utemeljena, češ da položaj »še ni zrel« za kaj takega. Rhodes in Jameson kot gospoda Južne Afrike! Hujšega udarca pač ni možno prizadeti Burom. Ako bi se kaj takega res namerjalo, potem bi se Buri medvomno borili do zadnjega diha, predno se udado svojima najhujšima sovražnikoma. Vest je docela neverjetna in nikakor ni misliti, da bi angleška vlada s Chamberlainom vred ravnala proti želji vsega pravičnega sveta.

Dopisi.

Iz Postojnske okolice, 12. maja. Kar je dr. Žlindra v večjem obsegu, to je naš Mlejnik (ali kakor ga je narod krstil za Menelika) v malem obsegu. Dr. Žlindra je državna zbornica moralčno izbacnila iz honetne družbe, Menelik pa je bil minolo sredo pri dež. sodišču obsojen v 4 mesečno, težko, s posti poostreno ječo. Toda klerikalnim šampijonom ne zadoštujejo izreki in razsodbe nepristranskih uradov pravosodja. Smatrajo se za mučnike svete stvari, koji služijo, ter z raznoterimi lažmi, in na temelju vere zasukavajo reč hinavsko, in vso krivdo zavračajo na liberalizem.

Brezbrojokrat slišali smo z lece: »Liberalci in dotični listi delajo na propad vere. Črtite in pomagajte uničiti brezversko golazen!« Je li to Kristusov nauk? Vi, podajači častnih besed, je li to pravično? Skrajno bili smo presenečeni danes, ko nam je v naši cerkvi maševal radi hudodelstva obsojeni duhovnik! Vendar izjema bila je danes, in sicer ta, da »Rodoljub« in »Narod« nista bila čitana in imenovana na svetem mestu. Izjavil se je Mlejnik: »Jaz ostanem tu, nobena strela me ne premakne od Sv. Ivana; tudi če prestanem zapor, vrnem se!« Radi nas, naj ostane tu do sodnega dneva, a vedeli si bodemo poiskati družega duhovnika brez Bonaventurovega privoljenja. Iz naših verskih čutil se ne bode nikdo norčeval! Capito?

Prihodnjo sredo 15. t. m. bode zopet sedel g. Menelik na zatožni klopi, in sicer pri c. kr. okr. sodišču v Postojni, kjer so baš enake šanse za njega, kakor v Ljubljani. Ako bi ga vsi tožili, privatne osebe, javni zastopi, časopisi, koje je brezmejno žalil, ter jim kradel čast in poštenje, tedaj bi moral presedeti v zaporu leta in leta, da zadosti zakonu ta jezuitar.

Danes so pozvani iz vsake vasi po trije pronesirani klerikalni momki v župnišče. Slutimo z vso gotovostjo za podpis kakove prošnje v pomiloščenje. To javljam interesiranim krogom v vednost, kdo se podpisuje, in kako se zaukazujejo podpis.

Iz Trsta, 12. maja. (Zavod sv. Nikolaja.) Dne 28. aprila t. l. je bil v dvorani »tržaškega podpornega in bralnega društva« tretji redni občni zbor »zavoda sv. Nikolaja«. Udeležba je bila obilna.

kova. Do mraka sta ostala v gozdu. Potem sta se napotila proti vasi in se ločila, kličoč si: »na svidenje!« Od tistega dne je čutil Resnik v svoji duši veliko izpremembo in začutil je, da ni za duhovski stan. Razodel je svoj sklep očetu, ki ga ni odvrčal od njega, toda opominjal ga resno, naj premisli predno se odloči. V njem je bil trdni sklep, da gre na Dunaj. Z Manico pa sta se shajala dan za dnevom.

Prišel je zadnji dan počitnic. Jutri bo treba oditi. Z očetom sta povečerjala in se odpravila spat. Resnik ni mogel zaspiti. Še jedenkrat je hotel videti Manico. In res se odpravi proti nje koči; prišedši do tja, zapazi še luč. Hoče iti do okna, toda v tistem hipu ugane luč in z okna skoči moška podoba, ki izgine v temi. Resnik je okamnel, zjutraj odide iz domače vasi, ne ozriši se v Maničino kočico.

Taki spomini objemali so Resniku, vračajočemu se s pokopališča, dušo. In najedenkrat je zaželel, da zopet vidi Manico, in sklep se mu je rodil v srcu, da jo mora videti. Res se je napotil proti Molkovi hiši. Toda stopivšemu čez prag v kuhinjo, je videl povsod le bedo. Na pragu pa se je pojavila Manica, zmršena in umazana ter oblečena v stare, raztrgane cape. Bila je blazna.

Anton Trstenjak nas vede na za-

Zborovanje je otvorila predsednica g. Karla Ponikvarjeva, na kar je tajnica g. Ivanka Klemenčič poročala o društvenem delovanju.

V minolem letu je »zavod sv. Nikolaja« sprejel 607 deklet, in sicer iz Kranjske 223, s Primorskega 201, s Štajerskega 116, s Koroškega 46 in iz Hrvaške in Dalmacije 22. Od postanka pa do konca leta 1900 je zavod oskrbel 1084 deklet.

Mnogo izmed teh deklet je prišlo trkat na vrata našega zavoda v hipu, ko ji je pošel zadnji noviči, s katerim bi se mogla preskrbeti neobhodno potrebne hrane in prenočišča, ko ni imela ni jedne odkritosrčne prijateljske duše, h kateri bi se zamogla zateči za kakoršnokoli pomoč. Prišla je torej v hipu, ko je stala pred najgroznejšo bedo, ko so že po njej stezali svoje umazane roke podli, brezsramni ljudje, ki na brezvesten način izkoriščajo bedo in zapuščenost ter nevednost deklet in jih pehajo v brezno propalosti in duševne smrti. Lahko se torej reče, da je zavod s tem, da je ubogemu dekletu v takem hipu odprl svoja vrata in jo sprejel v svoje okrilje, ji takorekoč znova podaril življenje. In takih slučajev je bilo ogromno število. Tudi letos je torej imel zavod prebogato žetev na polju človekoljubja.

Vodstvo zavoda je tudi letos poslalo vsem slovenskim občinskim uradom prošnje za podporo, a žal, da so občine, ki so se odzvale prošnji s primerno svoto, le maloštevilne častne izjeme. Prav bi bilo, da bi vsaka občina določila zavodu stalno vsakoletno podporo. To bi pomenilo za občine mal davek, a društvu bi se s tem zagotovilo bodočnost. Več smisla in ljubezni za zavod so pokazali slovenski zasebniki in nekateri denarni zavodi.

Zatem je poročala blagajničarica, gospa Marija Skrinjarjeva, iz katerega poročila je razvidno, da je bilo gotovine v blagajni koncem 1899. l. 445 K 32 vin. Vrhu tega se je še nakupilo nekaj pohištva in drugih potrebščin.

L. 1900 je bilo 2126 K 63 vin. dohodkov in toliko stroškov. Društveno premoženje je vredno 1324 K 79 vin.

»Zavod sv. Nikolaja« je v kratki dobi svojega obstanka pokazal nenavadno življensko enerzijo ter dokazal, da temelji na pravi podlagi. Velezanimiva je o tem posebno izjava g. blagajničarice, da se bo zavod v nekoliko letih, ako se bo razvijal tako kakor doslej, lahko vzdrževal samo z redno udnino in posredovalnico. Vsako dekle se mora namreč o sprejemu v zavod vpisati za redno udnino ter plačati mesečnino po 40 vin. S tem je pa dekle poravnalo edino svojo obveznost napram zavodu ter si pridobilo pravico do brezplačnega stanovanja in posredovanja glede službe. Posredovalnico plača namreč delodajalec, in sicer za vsakikrat 2 K. Seveda pa pride v zavod tudi mnogo deklet brez noviči, tem se členarina »upa«, dokler ne dobe primerne službe.

Dekleta so se vedla jako vzorno, izvemši malih izjem. Zavod je postal v vseh tržaških krogih jako znan in pri-

padno stran Ogrske, med Rabo in Medjurje, kjer prebiva še dandanes čez 70 000 naših bratov, ogrskih Slovencev, in nam odgrinja »odlomak iz ogrsko-slovenske književnosti«, kjer nam našteva one odlične in počtvovalne rodoljube, ki so v zvezi madjarskemu nasilstvu nevstrašeni in navdušeni delovali za čim večjo kulturno povzdigo teptanih svojih bratov.

Razpravo prinaša v razširjeni in popolnjeni obliki tudi letošnji »Ljub. Zvon«.

Dr. Matija Murko nas vodi v dobo preporoda jugoslovanskih plemen, in nam tolmači po novih virih iz arhiva dunajskega ministrstva za notranje reči početek Gajevih »Novin« in »Danice«, kačoč nam, kako se je moral Gaj prizadevati, da je dobil dovoljenje za izdajanje gorenjih novin.

Fran Govékar je opisal o »Vandi« trnjevo pot gledališke umetnice, ki v rani mladosti vsled žalostnih domačih razmer ostavi rodno kočico, ki hoče in tudi ostane, spominjajoč se materinih opominov, pošena, ki pa naposled v težki življenski borbi onemore in zblazni.

Dr. Fran Vidic nam opisuje v trinadstropni hiši na Bregu ob Ljubljani živčnega in ohromelega barona Žigo Zoisa, ki je bil »koncem 18 in začetkom 19. stoletja središče slovenskega kulturnega delovanja«, ki »je postal pravcati mecen slovenskega

ljubljen in je razkrinkal marsikateri brlog propalosti ter so dotičniki tudi dobili svoje plačilo.

Zavod je vsestransko delal za blaginjo deklet. Dobrim dekletom je preskrbel dobre službe, za slabe je pa poskrbel, da so se poboljšale ter jim potem preskrbel službo ali pa delo. O onih pa, ki se niso hotele poboljšati, je obvestil stariše ali pa županstvo ter s tem prvim prihranil sramoto, a občinam stroške za odgon in druge sitnosti. Navajalo se je tudi dekleta na varčnost, kajti ravno ta je ključ blagostanja, a naša dekleta, žali bog, ne znajo varčiti.

Zavod je tudi skrbel za primerno razvedrilo onih deklet, ki so ob nedeljah in praznikih kar trumoma prihajala vanj.

Potem se je vršila volitev odbora ter so bile izvoljene soglasno gospe in gospice: Skrinjar Marija, Ponikvar Karla, Grom Maša, Klemenčič Ivanka, Blatnik Kunigunda, Epple Ivanka, Pegan Netka, Urdih Zorica, Krže Ivanka, Godina Vekoslava, Čarga Tončka, Gulič Lizika, Vinšek Marija, Zadnik Karolina, Ivančič Ivanka, Košir Terezina, Poš Mici, Pirjevec Marija, Čarga Marija, Doles Ivanka, Sever Alojzija, Žitnik Marija, Godina Milka, Zorzut Rezika, Guštein Vekoslava, Pelec Marija in Vidmar Marija.

Gospa Skrinjarjeva je navedla več slučajev, ko so služkinje prijokale v zavod, ker jih je zalezoval gospodar ali njegovi sinovi. Povedala je nadalje, da se ji je že posrečilo razkriti cela društva tržaških lahkoživih bogatinov in imenitnikov, katerim je neka italijanska podanica dovajala vedno novih žrtev, sama lepa, mlada slovenska dekleta, ter je ista gospa Skrinjarjeva s tem spravila 64 takih pohotnežev v zapor, a dotična »dama«, ki je v svili in baržunu prodajala naša dekleta, je bila menda po izgonu spravljena v svojo domovino. Gospa Skrinjarjeva je šla iskati dekleta celo v policijski zapor in v bolnišnico, v najžalostnejši oddelek. Bili so to slučaj, ko je redarstvo na zlobno, lažnjivo ovadbo aretiralo nedolžne služkinje.

Gica Čarga predlagala je zahvalo g. Ponikvarjevi, g. Gromovi kot podpredsednici, ter ponovno g. Skrinjarjevi in Klemenčičevi, kakor sploh vsem, ki so storili kaj v prospeh zavoda. Sprejeto.

Iz teh vrstic je pač razvideti, kako obče korist in plemenit namen ima »zavod sv. Nikolaja« v Trstu. Priporočamo ga v podporo vsem domoljubom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. maja.

— Brzojavke glede dr. Šusteršičeve afere. Včeraj in danes smo dobili zopet celo vrsto brzojavk, s katerih se izreka ogorčenje zaradi Šusteršičeve afere z Žlindro. Take brzojavke smo dobili iz Beljaka, iz Ptuj, dve iz Celja, iz Opatije, iz Reke. Iz Lesca (Brezniški naprednjaki) smo dobili brzojavko v verzih, daljšo brzojavko so poslali tudi »Narodni libe-

naroda« in ki je »iz pravega zanimanja in ognjevitih navdušenosti se zavzel za razvoj slovenske literature in kulture«. V »hiši slovenskega mecena« so se zbrali najodličnejši slovenski veljaki tedanje dobe, in je Zois vsled izrednih svojih duševnih vrlin kaj blagodejno uplival na njih kulturno in slovstveno delovanje. Po Kopitarju se je se znanil pismeno celo z Dubrovskim.

Fr. Ks. Meško lepo primerja človeka pšeničnemu zrnju. Kakor se mora »pšenično zrnje« zakopati, da strohni in potem iznova vzkljuje, tako morajo zagrebti tudi nas, da strohnimo in potem »vstanemo v jasnejše življenje«.

Ostali duševni ovetovi v skupnem hrvaško-slovenskem književnem vencu so vzklili iz 51 hrvaških src in nedostajalo bi nam prostora, ako bi hoteli vsak ovet posebej analizirati in kazati na njegove lepote.

Saj nam dajó imena, kakor so: Ivan Trnaki, Fra G. Martić, Fr. Marković, Arnold, Šandor Gjalski Ksavér, Cepelič, Kránjčević, Šrepel Milivoj, Tresić Pavičič, Tucić Hranilović Leskóvar i. dr. poročstva dovolj, da so njihovi spisi vredni proslave biskupa Strossmayerja in monumentalnega dela, tega spomenika literarno-umetniškega pobratimstva hrvaško-slovenskega. T. D.—v.

ralci rečiškega trgca, vrh tega pa smo dobili 112 pismenih izjav iz raznih krajev. Mej drugimi se je iz Črnega grabna oglašil »Nande, rokovnjač« ki pa je izrazil Žlindri zaupanje. Prosimo vse dotične določiljatelje, naj oprostite, da teh izjav več ne priobčujemo. Vzelo bi nam preveč prostora in tudi pomena nima več. Če duhovniki z velikim naporom kujejo zapupnice za dr. Žlindro, kaže to le npravno inferijornost dotičnih duhovnikov, sicer pa na celi zadevi nič ne izpremeni. — Šusteršič je v parlamentu nemogoč in njegov upliv je uničen, pa naj mu duhovniki preskrbe še toliko žlindrastih zaupnic.

— K županski volitvi. »Slovenčev« zeleni galopin, ki zlasti sedaj spomladi sliši travo rasti, pripoveduje — govoreč o izvolitvi župana Hribarja — o neki pogodbi in o podpisu do novega leta. Pooblaščenči smo izjaviti, da vse to izvira iz le bolehné domišljije imenovanega galopina.

— Konkurenčni list »Štajercu«. Nemška stranka na Spodnjem Štajerskem izdaja nekaj časa sem list v slovenskem jeziku z imenom »Štajerc«. List je sicer pisan v slabem jeziku, a tako, da ga tudi najpreprostejši kmet razume. Z njegovo tendenco se sicer noben Slovenec ne more sprijazniti, reči pa se mora, da je list dobro in spretno urejevan. Tega lista se tiska 12000 izvodov, a razpošilja se večinoma zastonj. Uspeh tega lista je tak, da so celo patentirani slovenski voditelji na Štajerskem prišli iz duševnega ravnotežja. Po zanesljivih informacijah vemo, da se slovenski kmetje v ptujskem okraju kar trgajo za ta list, da gre od hiše do hiše in da izgublja slovenska konservativna stranka vsled tega čedalje več zaupanja in zaslombe pri kmetskem ljudstvu. »Štajerc« je volk v ovčiji obleki, ali ta volk ubira narodno struno in kmetsko struno in zato ima simpatije pri kmetskem ljudstvu. V ptujskem okraju je prodril »Štajerc« toliko laglje, ker so bili časi, ko so gotovi, sedaj že večinoma umrli možje slovensko ljudstvo neusmiljeno drli. Tako blagih, nesebičnih mož, kakor so dr. Jurčeta in nekateri drugi, je pač malo. Sedaj, ko je gotovim krogom začela že voda v grlo teči, sedaj ko se kmetski ljudje trumoma odvrčajo od »Slovenskega Gospodarja«, ker so spoznali, da je to lažnjiv list, ki kmete le vara, sedaj ko se bližajo deželnozborske volitve, sedaj so mariborski gospodi nakrat spoznali potrebo osnovati poseben kmetski list. V sinočnjem »Slovenču« čitamo brzojavno naznanilo, da je ustanovitev tega lista že zagotovljena. Nehote se vsiljuje človeku vprašanje: Koga hočejo mariborski rudečkarji opehariti? Klerikalne slov. kmetski list itak že izdajajo, to je »Slov. Gospodar«. Novega lista z isto tendenco pa ni treba. Preostane torej samo, da se ustanovi novi list v namen, da bo prikrival svojo pravo tendenco in lovil kmete v klerikalne zanjke tako, kakor jih »Štajerc« lovi v nemške zanjke. Zoper volka v ovčiji obleki pojde v boj drug volk v ovčiji obleki, žrtev pa bo na vsak način — slovenski kmet. Kaj bi ne bil že čas, da se temu konec naredi? Opozarjamo tiste slovenske rodoljube na Sp. Štajerskem, ki so se lotili organiziranja slovenskega kmetskega ljudstva, naj se ne dajo vjeti v te zanjke. Kar bodo mariborski rudečkarji ustvarili, je za slovensko ljudstvo prav tako slabo, kakor to, kar mu ponujajo ptujski Nemci. Podvizajte se z organizacijo kmetskega stanu in potem ustvarite svoj neodvisni list, ki ne bo delal ne za prevlado Nemcev, ne za prevlado duhovnikov, ampak za narodno in gmotno korist in za samostojnost slovenskega kmeta!

— Velikodušna volila. Včeraj smo naznanili, da je v Kamni gorici umrl posestnik in trgovec g. Mihael Pesjak. Pokojnik je bil kremenit značaj in navdušen Slovan ter je to tudi pokazal v svoji oporoki. Volil je »družbi sv. Cirila in Metoda« 1000 kron, »Slovenski Matici« 200 kron, »Dramatičnemu društvu« 200 kron, »Družbi sv. Mohorja« 200 kron. Pokojnik je zlasti družbo sv. Cirila in Metoda redno podpiral. Še o zadnjem novem letu ji je poslal novoletno darilo. Tako vrlemu možu je zagotovljen blag spomin. Posnemajmo ga!

— Dobrodelni bazar. Razen že večeraj omenjenega paviljona, ki ga je priredil g. dr. M. Zarnik, je bil prav okusen tudi

vinski paviljon, na katerem sta bili dve satirski maski, umotvora g. Mat. Jame, dalje beli paviljon za galanterijsko robo s krasnimi makovimi cveti, ki so delo gđc. Ane Goestlove. Dekorativna slika (vinska trta) na vinskem paviljonu je delo gđc. Elze pl. Kastlove. Omeniti nam je tudi obeh izbornih humorističnih plakatov na šarkuteriji in pa distingiranega kitajskega paviljona. Oboje je delo g. nadporočnika K. Righetija. Kosmati dobiček bazarja znaša po dosedanjih računih preko 8000 kron.

— „Slovenska Matica“ je v večerajšnji odborovi seji določila tri odbornike, ki stopijo v zvezo z društvom »Slovenski Pravnik« glede prirejevanja popularno znanstvenih predavanj. Občni zbor »Slov. Matic« bo dne 3. junija.

— Izlet „Slovenskega planinskega društva“ vrši se v nedeljo, dne 19. t. m. povodom otvoritve pota v „Tnali“ pri Mojstrani, katero pot je „Slovensko plan. društvo“ lansko leto dogradilo. Četrte ure od Mojstrane prične nova pot, ki vodi proti dolini Krmi in je 115 m dolga. Izletniki se zjutraj ob 7. uri 5 min. odpeljejo iz Ljubljane, dospeljo ob 9. uri 40 min na Dovje, kjer bo društveni častni član, gosp. župnik Aljaž bral mašo. V gostilni pri „Šmercu“ je potem zajutek. Nato se odide k novi poti, katera se slavnostno otvori in obhodi. Skupno kosilo je ob 1. uri pri „Šmercu“, po kosilu prosta zabava s petjem itd. Ker je treba za izletnike preskrbeti zajutek in kosilo, mora odbor vedeti število udeležnikov. Prosi se toraj, da oni, ki se izleta udeležiti nameravajo, to naznanijo odboru najkasneje do četrtega zvečer. Ozirati se more le na oglašene udeležnike. Povrat iz Mojstrane ob 6. uri 20 min, prihod v Ljubljano ob 8. uri 51 min. Člani in prijatelji so uljudno vabljeni.

— Obrtno pomožno društvo je imelo 9. t. m. popoludne ob 6. uri v lastni društveni hiši, Židovske ulice št. 8, svoj 45. občni zbor v navzočnosti 17 društvnikov. Načelnik društva, g. Oroslav Dolenc, pozdravil je zborovalce, konštatoval sklepčnost in pričel zborovanje. Za overovatelja zapisnika obnega zbora imenuje načelnika gg. Fr. Kandareta in Ivana Slobodnika, za skrutinatorje volilnih listov pa gg. Josipa Lokarja, Karola Hinterlechnerja in Alojzija Lenčeka. Načelnik potem poroča, da je društvo, ki je konci l. 1900 štelo skupaj 57 členov, imelo, kakor se iz računskega sklepa za preteklo leto razvidi, v tem letu 1.705.175 K 22 vin. denarnega prometa in 6484 K 71 vin. čistega dobička. Rezervni zaklad, ki je smatrati kot pravo društveno premoženje, pomnožil se je v primeri z lanskim, ki je znašal 93.203 K 36 vin. natančno za zgornji čisti dobiček, ter je narasel na znamenito svoto 89.688 K 07 vin., kar dovolj jasno dokazuje, da je vodstvo z društvenim denarjem vzlic mnogim denarnim zavodom, ki se v mestu ali na deželi vedno na novo ustanovljajo, prav uspešno delovalo. Dalje izjavlja, da izstopijo letos iz načelstva po društvenih pravilih vsled doslužene dobe gg. Oroslav Dolenc, Karl Hinterlechner, Anton Putrih in Janez Slobodnik, katere se pa na daljno triletno dobo sme zopet voliti, ob enem bode voliti v načelstvo dva nova odbornika namesto med letom izstopivših gg. Srečka Nollija, ki je izstopil zaradi bolezni, in Josipa Rebeke, in sicer jednega za 2 leti, drugega pa za 1 leto. Na to poroča načelnik pregledovalnega odbora o izidu letošnje revizije ter izjavlja, da se je računski sklep na podlagi glavnih in pomočnih knjig natančno pregledal in v vseh postavkah popolnoma v redu spoznal, zatorej nasvetuje, da se računski sklep odobri, ravnateljstvu pa podeli absolutorij. Predlog se sprejme jednoglasno. V načelstvo izvolijo se po listkih vsi dosedanji funkcionarji, in sicer gg. Oroslav Dolenc, Anton Putrih in Janez Slobodnik, vsak s 17, g. K. Hinterlechner pa s 16 glasovi. Na novo izvoljena sta bila gg. Anton Krejči in Jakob Zalaznik, vsak s 15 glasovi. V odbor za pregledovanje računov za leto 1901 izvolijo se istotako po listkih vsi dosedanji trije pregledniki, gg. Josip Lokar, Anton Leutgeb in Alojzij Lenček, vsak s 17 glasovi. Ravnatelj nasvet, občni zbor naj z ozirom na znatni čisti dobiček kakor prejšnja leta tudi letos dovoli v namen dobroteljskih podpor darila, in sicer za Ciril Metodovo družbo 20 K za Vincencijevo družbo 20 K, društvu za

napravo oblek revnim šolskim otrokom 20 K, Marijanišču za božično drevo 20 K, društvu »Radogoj« za slovenske visokoolce na Dunaju 40 K in za obubožane in vredne obrtnike ter njih vdove do zneska 100 K, je bil s pristavkom jednoglasno sprejet, da sme odbor del zadnje navedenega zneska prihraniti, ako ne uvidi potrebe, celega razdeliti. Končno pritrtil je zbor jednoglasno nasvetu gosp. Frana Kandareta, da se izreče ravnateljstvu topla zahvala za uspešno, v korist društva razodeto delovanje, za kar se načelnik g. Oroslav Dolenc v imenu odbora prijazno zahvali in potem zborovanje zaključil.

— Nameravani novi krošnjarski zakon je vso Kočevsko pokrajino zelo vznemiril. Ni čuda! Kaj bi bili ubogi Kočevci, pa tudi njih sosedje, če bi se krošnjarstvo zatrlo. Te dni je bil v Kočevju shod, katerega so se udeležili vsi župani in odborniki interesiranih občin. Shodu je predsedoval kočevski župan in dež. poslanec g. Loy. Sklenilo se je poslati na drž. zbor peticijo, naj se vsaj najtrje določbe rečenega načrta ublaže.

— V Kamniku se snuje politično društvo z imenom »Zora«. Pravila so že predložila vladi v potrjenje.

— Umrl je v nedeljo v Gradcu g. Emanuel Jagodiz, umirovljeni finančni svetnik. Pokojnik, ki je dosegel starost 75 let je do svojega umirovljenja služboval v Ljubljani.

— Odbor akad. tehn. društva „Triglav“ v Gradcu sestavlja se je v zborovanju dne 4. t. m. sledeče: Predsednik jur. Janez Koblar; podpredsednik phil. Ant. Majžer; tajnik jur. Viktor Hren; blagajnik jur. Otmar Golob; knjižničar phil. Pavel Lokovšek; gospodar jur. Ferd. Lašič; odb. namestnik med. Miroslav Škof.

— Svojega otroka požrla. Vincarja Bratuša na Spodnjem Štajerskem sta svoje dete umorila in spekla. Nato sta ga požrla, in komisija je našla le kosti in lase. Takega zločina ne pomni nihče med ljudmi, ki niso — Kanibali.

— Radi „Narodnega doma“ v zapor. Na trgu stare mitnice v Trstu je prednočnim razgrajala neka družba takih, ki so se ga nekoliko nalezli. Neki redar jih je pozval, naj bodo mirni, čemur so se tudi pokorili vsi razun jednega, katerega je bodoči slovenski „Narodni dom“ v Trstu tako spravil iz ravnotežja — kakor je dotičnik sam priznal na komisarijatu, — da je upil in zasramoval Slovence; bil je to 38letni klepar Ivan K. Ko mu je redar naznanil v imenu zakona, da je aretiran, se je junak še bolj razgrtel ter je v jezi pograbil redarja za prsa, na kar sta se oba zvalila na tla. Nasprotnik „Narodnega doma“ leži sedaj v nekem drugem „domu“, kjer se ne plača „fita“.

— Nepreviden kolesar. Včeraj zvečer je na Poljanskem nasipu ključarski pomočnik I. P. podrli na tla gletao Pavlo Pečnikovo, hčerko paznika Matevža Pečnika in jo povozil. Deklica je na obeh nogah, na levi rami in na glavi poškodovana. Kolesar je vozil naglo in ni dal znamenja z zvoncem. Deklico so prepeljali v deželno bolnico.

— Taki so hlapci. Prodajalka premoga K. K. je naročila svojemu hlapcu Mihaelu F. naj gre kamenje voziti in mu je dala 2 kroni 80 vin. za mitnino. Hlapec je šel v gostilno in denar zapil.

— Rop. V soboto zvečer je na cesti v Št. Vidu nad Ljubljano delavec Fr. Jenko napadel delničarja Lovrenca Krajnika iz Zavrha štev. 10 in mu vzel 4 krome 10 vin. Jenko je popred pil skupaj s Krajnikom in je šel z njim proti domu. Jenko je hotel, da gresta še v jedno gostilno, in da Krajnik plača za pivo. Krajnik ni hotel tega storiti in zato ga je Jenko napadel in mu vzel denar.

— Desetak ukradla je brezposelna dekla M. M. iz kuhinje gospe dr. E.-jeve v Frančiškanskih ulicah št. 14, kamor je bila prišla obiskat svojo prijateljico.

— Nezgoda. V Kranju je neki železnični čuvaj padel čez skalo in si zlomil nogo in roko.

— Ura ukradena je bila fijakarskemu hlapcu Alojziju Mitelju iz hleva na Rimski cesti št. 5.

— V Ljubljano je padel danes ponoči na poti za deželno bolnico hlapec Ivan Jančar iz Most. Bil je pijan. Iz vođe ga je rešil paznik v prisilni delavnici Alojzij Šuštarčič, ki je na njegovo upitje prihitel in

mu pomolil drog v vodo, da se je za njega prijel in prišel k bregu.

— Izgubljene reči. Na Marije Terezije cesti je izgubila kuharica I. R. srebrno uro s pozlačeno verižico. — V Šelenburgovih ulicah je izgubila mizarjeva žena A. L. 14 kron 20 vin.

— Najdene reči. Na Dunajski cesti je bila najdena srebrna verižica. — Na Bleiweisovi cesti so bili v noči od 11. na 12. t. m. najdeni štirje zlati prstani. — V Frančiškanskih ulicah je našla neka ženska zlato uro.

* Kaj je v Galiciji vse mogoče. Iz Zlatega Potoka v Galiciji poročajo: Orožniški postajevođa Pohorecki je nenadoma zgrabil te dni 17 oseb ter jih uklenil. Svoje žrtve je poiskal zgodaj zjutraj ter jih v verigah gnal par ur daleč k sodišču. Med uklenjenci so bili nekateri bogati meščani in tri meščanke. Pri sodišču se je izkazalo, da so uklenjenci docela nedolžni in da ni bilo nobenega vzroka, ukleniti jih. Zato so jih takoj izpustili.

* Oče in sin. V ogrskem mestu Lapatu je ustrelil na posestnika Šimna Benedka njegov 25letni sin trikrat te ga ubil. Oče mu ni hotel dati denarja za zabavo. Po uboju je tek moral v gozd ter se ondu obesil.

* Samó zveste, ne poslušne. Med norveškimi ženskami vlada veliko veselje. Več let so se predboriteljice žensk borile proti formuli, ki se je čitala doslej pri sklepanju zakonov. Glasilo žensk »New Woman« (»Nova žena«) poroča, da je parlament v Kristianiji sklenil, da se iz omenjene formule izbacne beseda »poslušna« in nadomesti z besedo »zvesta«. Poslej bodo torej žene možem le zveste, a ne tudi — poslušne!

* Štrajkujoči pogrebci. V Neapolju štrajkajo nosači mrtvecev radi prenizke plače. Dne 12. t. m. so ti nosači onemogočili pogreb ter so vrgli prazno rakev na cesto. Več nosačev je zaprtih.

* Pardon konjskim repom! Angleško vojno ministrstvo je izdalo ukaz, da morajo nositi vojaški konji poslej repe vsaj 21 palcev dolge. Doslej so imeli namreč konji le po 6—8 palcev dolge repke.

Književnost.

— Mittheilungen des Musealvereines für Krain imajo v 3 zvezku tole vsebino: 1. Ein Cartular der Karthause Pletrach, von Fr. Komatar. 2. Das Klima von Krain, von Ferd. Seidl.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 14. maja. Poslanska zbornica nadaljuje v današnji seji razpravo o davku na žganje. Ta razprava bo še danes popoldne končana, potem pride takoj poročilo zastran vinske klavzule na vrsto. Tudi ta stvar se dožene, če bo le količkaj mogoče, še danes. Poslanec Ploj je prišel danes v češki klub in je prosil Čeha podporo glede vinske klavzule. Čehi so podporo obljubili. Ako reši zbornica še danes poročilo o vinski klavzuli, potem jutri zbornica ne bo imela seje, da se zamore odsek baviti z vodnimi stavbami v severnih deželah.

Dunaj 14. maja. Včerajšnji senzacionalni govor socialnodemokratskega poslanca Daszynskega o korupciji v Galiciji, je poljski klub silno razburil. Pričakuje se, da pride radi tega govora še do ostre parlamentarne bitke.

Dunaj 14. maja. Poslanska zbornica zaključil svoje pomladansko zasedanje 11. ali 12. junija in sicer zaradi tega, da pade cesarjevo potovanje v Prago mej zasedanje drž. zbora in deželnih zborov. Češki deželni zbor se skliče na dan 18. junija; bržkone se snidejo ravno isti dan tudi vsi drugi deželni zbori.

Dunaj 14. maja. Češki poslanci bodo korporativno navzočni pri cesarjevem obisku v Pragi.

Praga 14. maja. Cesarjev obisk je definitivno določen na dan 13. in 14. junija. Cesar pride dne 13. in bo slovesno sprejet. Dne 14. bo prisostvoval blagoslovljenju novega mosta. Oba dni bode sprejemal razne deputacije in oba dni bodeta dvorna čbda. Prvi dan obišče cesar češko gledališče, po pred-

stavi pa se udeleži soareje pri voditelju češkega plemstva, deželnem maršalu knezu Lobkovicu, drugi dan obišče nemško gledališče, potem pa se udeleži soareje pri voditelju nemškega plemstva, grofu Osvaidu Thunu. Iz Prage pojde cesar v Litoměřice in v Ustje, od tam pa nazaj na Dunaj.

Kolonija 14. maja. „Kölnische Zeitung“ javlja, da je pruska vlada znatno pomnožila garnizije ob ruski meji, in sicer z ozirom na kolosalne posadke, ki jih je ob meji zbrala Rusija.

Berolin 14. maja. Iz Petrograda se poroča, da je policija zadnje dni aretovala blizu 400 delavcev in več žurnalistov.

Narodno gospodarstvo.

„Narodnogospodarski Vestnik“.

Pod tem imenom je, kakor smo že naznanili, začel izhajati list, ki bo glasilo slovenskega trgovskega društva „Merkur“. Odgovorni urednik mu je dr. Vik. Murnik. Vsebinska prvega zvezka (št. 1 in 2 skupaj), je sledeče: 1. Našim trgovcem in industrijalcem! 2. Trgovina. Spisal A. L. 3. Nekaj o industriji. Spisal J. L. 4. Kranjske deželne finance. 5. Ureditve službenih razmer trgovskih uslužbencev. 6. Slovenska višja trgovska šola. 7. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko. 8. Društvene vesti. 9. Raznoterosti. 10. Listek. „Prvi poljub“. Spisal Rajko Murnik. 11. Ispremembe v trgovinskih in združnih registrih na Kranjskem. 12. Tržno poročilo in tržne cene. 13. Oglasi List izbaja 10. dne vsacega meseca in stane za vse leto 8 kron. Posamezna številka 70 vin. Naročnino je poslati upravnistvu „Narodnogospodarskega Vestnika“ v Ljubljani, „Narodni dom“.

Uredništvo je prvo številko tega lista predložilo trgovcem in industrijalcem z naslednjim pozivom:

Devetnajstega stoletja trgovec ne more biti posebno vesel, zlasti nadrobni trgovec ne. Zostrilo mu je konkurenco malone do neznočnosti, in otožnost ga obide, kadar čuje o idilskih časih, ko je bil konkurenčni boj še ozko krajevno omejen, ko je bilo komaj vredno imena „boj“ tekmovalje z majhnim številom tekmecev-trgovcev. Novi čas je izdatno pomnožil število teh „istorodnih“ konkurentov, prideljal pa še „raznorodno“ konkurenco nove vrste: rodil je nove naprave za razpečavanje blaga. Velikansko razvita prometna sredstva pred vsem in pa prizadevanje, oprstiti konsumentna „neproduktivna“, „nepotrebna“ trgovina, so ne samo poostrila konkurenčni boj, ampak tudi razširila bojno polje.

Kruti ta boj je kmalu vzbudil spoznanje, da je posameznikova moč zanj preslaba. Trgovec je nehal gledati v sotrgovcu samo konkurenta, zapazil je v njem sobojevnika in razvidel je mahoma vezi, ki vežejo oba, ki vežejo vse: skupne stanovske koristi! In zadonel je klic po združitvi, po organizaciji. Spoznal je pa tudi, da mu je treba dandanes za ta boj nerazmerno večjega duševnega obzora nego še pred nedavnim časom. In živo je jel čutiti potrebo večje in temeljitejše izobrazbe, potrebo dobrih trgovskih šol.

Kar so spoznali drugod, so začeli spoznavati tudi pri nas. Utrjuje se zlasti vedno bolj in bolj prepričanje, da je neobhodno potrebno, da se bolje oboroži naš trgovski naraščaj s splošnim in strokovnim znanjem, da je treba poskrbeti za zadostno število temeljito izobraženih domačih sil za vodilna službena mesta v naši trgovini in industriji. Prodira pa tudi čimdalje bolj spoznanje, da ne more nobena organizacija, nobena ukrenitev v obrambo skupnih koristi imeti veliko uspeha, dokler je pri nadrobni trgovini tudi nezmožnih elementov. Jasno pa je tudi postalo, da se moreta slov. veletrgovina in veleindustrija razviti le tedaj, ako se razširi obzorje našega trgovskega obrtnega stanu. Pravo podjetnost si je težko misliti brez obsežnega znanja in širokega obzora. Res je, da je treba za velika podjetja mnogo denarja. Ali koliko velikih podjetij je pričelo takoj z velikim kapitalom? Skromni so bili začetki pri večini dandanes najznamenitejših podjetij. Toda njih stvaritelji so bili popolni možje, temeljito izobraženi in velikega obzora, neumorno delavni in železne volje, na pomoč so jim pa bili tudi izvrstni, strokovno temeljito izobraženi uslužbenci. (Konec prih.)

Se dobiva povsodi
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Crème
vedržiže zobe čiste, bele in zdrave.

Umri so v Ljubljani:

Dne 8. maja: Doroteja Heršič, mestna uboga, 79 let, Karlovska cesta št. 7, ostarelost.
Dne 9. maja: Pavla Kavčič, zasebnica, 35 let, Zaloška cesta št. 11, pljučnica.
Dne 11. maja: Anton Mikuž, posestnik, 60 let, Kolodvorske ulice št. 3, želodčni rak. — Ana Katarina Senegačnik, zasebnica, 56 let, Hrenove ulice št. 8, vsled raka. — Gustav Gabrich, sedlar, 80 let, Rimska cesta št. 17, ostarelost. — Ferdinand Wiesmayer, najemnik gostilne, 42 let, Rožne ulice št. 15, mrtvoud.

V hiralnici:
Dne 10. maja: Fran Zadnikar, kamnosek, 66 let, fractura cerebri.
V deželni bolnici:
Dne 6. maja: Anton Majdič, kajzar, 40 let, pljučnica.
Dne 7. maja: Fran Ogrizek, črvlarjev sin, 2 1/2 leta škrofuloza. — Fran Gradišar, zasebnik, 73 let, ostarelost.

Meteorološko poročilo.

Vikina nad morjem 806.8 m. Srednji uradni tlak 756.0 mm.

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
13	9. zvečer	740.2	13.0	sr. vzhod skoro jas.	
14	7. zjutraj	739.6	9.9	sl. jzhod jasno	
	2. popol.	738.0	20.1	sr. svzhod del. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 14.5°, normale: 13.8°.

Dunajska borza

dne 14. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.50
Skupni državni dolg v srebru	98.05
Avstrijska zlata renta	117.95
Avstrijska kronska renta 4%	97.50
Ogrska zlata renta 4%	117.55
Ogrska kronska renta 4%	93.05
Avstro-ogrski bančne delnice	1671 —
Kreditne delnice	696 —
London vista	240.35
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.52 1/2
20 mark	23.51
20 frankov	19.10
Italijanski bankovci	90.65
C. kr. cekini	11.32

Zahvala.

Za došle nam vsestranske dokaze srčnega sočutja povodom boleznj in smrti našega srčno ljubljenega soproga, oziroma očeta, starega očeta, tasta in strica, gospoda

Antona Mikuž-a

posestnika, trgovca in gostilničarja kakor tudi za mnogobrojno spremstvo dražega rajncega k večnemu počitku, izrekamo vsem udeležencem srčno zahvalo.

Posebej se še zahvaljujemo gg. pevcem za tolažino petje ter darovateljem prelepih vencev.

V Ljubljani, dne 14. maja 1901. (1030) **Žalnoči ostali.**

Zahvala.

Povodom prebitke izgube svojega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Ferdinanda Wismajer-ja

gostilničarja „pri Lozarju“

došlo mi je toliko dokazov pravega sočutja, da mi ni mogoče vsakemu posebej izrekati globoko čuteno hvalo.

Posebno pa me veže dolžnost, izreči svojo zahvalo prečastiti duhovščini, gospodom gostilničarjem, ter vsem onim, kateri so s krasnim vencem, kakor tudi z ogromno udeležbo pri pogrebu rajncemu izkazali zadnjo čast.

Srčna hvala bodi pa še posebej rodbini Karol Lenče! (1036)

V Ljubljani, dne 14. maja 1901.

Ivana Wismajer roj. Štefe.

Tinktura zoper kurja očesa

— gotovo najboljšo sredstvo —
za hitro odpravo kurjih očes, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
Dobiva se v (27—19)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustek-a v Ljubljani.

Mesarski učenec

na deželo (994—2)
se takoj vsprejme pod dobrimi pogoji.
Kje, se izve v trgovini Fr. Čudna na Glavnem trgu.

Posestvo na prodaj!

Lepo posestvo, ki je pripravno za vsako kupčijo, z mostno vago in gostilno, nasproti kolodvoru v Zatičini, prodá se iz proste roke.
Poizvé se pri **Jos. Fatur-ju v Zatičini.** (1032)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1901. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Ausse, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7 uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling, v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — Proga v Novo mesto in v Kocevje. Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak z Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kocevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (4)

Firm 50/1 u. Firm 23/1. Einz. 1 30.8 u. 30/5.

Edict.

Das gefertigte Kreisgericht als Handelsgericht gibt bekannt, dass bei der bestehenden Einzelfirma

„Krainer Handelsbienenstand Baron Rotschütz zu Weixelburg in Krain“

im Handelsregister:

1) Die Löschung des bisherigen Inhabers Seifried Ravenegg und die Eintragung des neuen Inhabers Emil Ravenegg, welcher unter der mit einer Stampiglie abgedrückten Firma zeichnen wird mit „Emil Ravenegg“;
2) Die Löschung der zu Gunsten der Frau Caroline Ravenegg, verwitwet gewesenen Priol eingetragenen Ehepacte dto. Sittich vom 19. September 1900 — vollzogen worden ist.

K. k. Kreisgericht Rudolfswert
Abth. I., am 7. Mai 1901.

(Razglas. Podpisano okrožno kot trgovinsko sodišče naznanja, da se je pri obstoječi posamni firmi „Krainer Handelsbienenstand baron Rotschütz zu Weixelburg in Krain“ v trgovinskem registru: 1.) izbrisal doseđani imetelj Seifried Ravenegg in vpisal novi imetelj Emil Ravenegg, kateri boše pod s stampiljo vtiskano firmo podpisoval z „Emil Ravenegg“; 2.) izbrisala na korist gospe Karoline Ravenegg obdovljena Priol vpisana ženitna pogodba dto Zatičina z dne 19. septembra 1900. — C. kr. okrožno sodišče Novo mesto, oddelek I., dne 7. maja 1901. (1024)

Izjava.

Podpisani izjavljam, da sem svojega hlapca Jurija Marenče-ta (po Dolenjskem tudi pod imenom Ivan Mole znan) odslovil. Povdarjam, da ni bil pri meni drugo ko hlapec in da je le kot tak bil iz službe odslovljen.

P. n. občinstvo si usojam obvestiti, da blagovoli vsa naročila le direktno ná-me nasloviti. Zagotavljajoč zmirom poštene in nizke cene ter točne postrežbe, beležim

z velespoštovanjem
Makso Lavrenčič
mekar
Dolenjska cesta št. 4. (1035)

Fino vino v steklenicah, Kulmbaško pivo v steklenicah, konjak, brinjevec, slivovko, Klauerjev „Triglav“
priporoča (12—109)

Edmund Kavčič
v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošta.

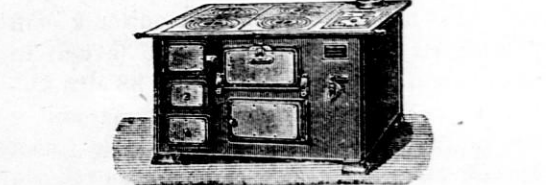
Soprogo

premožno in ne čez 22 let staro išče 26leten mladenič, posestnik, trgovec in gostilničar v izvrstnem gmotnem stanju. 1. reference na razpolago. Diskrecija zajamčena.

Blagohotne direktne ponudbe s sliko na naslov „Živiljenje“
postrežante, Ajdovščina. (1003—2)

S. Goldschmidt & sin

tovarna štedilnih ognjišč
Wels, Gornje Avstrijsko.

Prenosilna štedilna ognjišča v navadni opremi, kakor tudi z emajlom, porcelanom, z majolično opažbo, za hišna gospodinjstva, ekonomije, gostilne in zavode. — Dobivajo se lahko po vsaki renomirani trgovini z železnino. — Kjer ni zastopa, se naravnost pošilja. (923—9)

Krepilna hrana

Tropon
slast obujajoča in izredno tečna je podlaga za: (741—11)
Tropon-suhor, Tropon-cakes
Tropon-čokolado, Tropon-cacao, Tropon-otročjo moko.
Tropon-beljakovo moko kot primes k jedilom za zdrave in okrevajoče.
Kuharska knjiga „Moderna krepilna kuhinja“ brezplačno in franko.

Dobiva se povsod ako ne, naznanja najbližnjo prodajališče
Avstr.-ogr. Tropon-tovarna
Dunaj, VIII/1, Kochgasse 3.

Izgubil je (1033)

nekdo rujave molitvene bukvice 12. maja v „Zvezdi“. — Oddajo naj se v Vegovih ulicah št. 2 II. nadstr., proti nagradi 3 K.

Damsko kolo (981—3)

novi, se proda po ceni. Kdo? pove upravništvo „Slov. Nar.“

Vsprejme se spretnega uradnika (1018—2)
v valjičnem mlinu v Kranji.

Stanovanje

s 4—5 sobami, s pritlikino, v zdravi legi, išče se za takoj. (1031-1)
Ponudbe na upravništvo „Slov. Nar.“

Spreten tarifist

se išče. Vstop takoj. Ponudbe tvrdki Lavrenčič & Domicelj, Ljubljana. (1015—2)

DR. E. ŠLAJMER

ne ordinira od 13. t. m. do konca junija. 1034-1

Breg št. 2, I. nadstropje, razgled na ulico.

Stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo in shrambo se s 1. avgustom 1901 za 192 gl. (mesečno plačo) odda.
Natančneje pri gospej Antoniji Kasch, Židovske ulice št. 1. (1020—3)

!Veliko denarja!

do 1000 kron na mesec
lahko pošteno zaslužijo osebe vsakterega stanu — (tudi kot postranski zaslužek).
Več se izve pod „Recl 118“ po anonimni pisarni E. Kristoflik, Innsbruck. Pošto predalo 36 (847-7)

Kapelnik

pri mestni godbi v Kamniku se **tako sprejme.**
Mesečna plača 70—80 K. Prošnje je treba uložiti do 25. maja t. l.

Za odbor mestne godbe v Kamniku, 7. maja 1901.

P. Gorjup t. č. tajnik. (979—2)

Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom razpošilja zasebnikom
HANNS KONRAD
tovarna za ure in eksportna hiša zlatin Most (Brux) Češko.
Dobra nikelnasta remontoarka . . . gl. 3.75
Prava srebrna remontoarka . . . 5.80
Prava srebrna verižica . . . 1.20
Nikelnasti budilec . . . 1.95
Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in tisoč priznalnih pisem. (2611—43)
Ilustrovani katalog zastoj in poština prosto.

Samo malo časa v Ljubljani (986—3)
v Lattermannovem drevoredu razstavljen:
* **Šifka veliki historični mehanični muzej in panoptikum** *
v katerem so umetniška dela modelirske umetnosti in mehanike, izdelana v zgodovinskih in mitoloških voščeni figurah v življenski velikosti, elegantno in dragoceno opremljene, kakoršne se tukaj še niso kazale.
Vsak dan odprto od 9. ure naprej.
Vstopnina 15 kr. Vojaki do narednika in otroci 10 kr.

Prezvetje pekarije.
S tem uljudno naznanjam, da sem prevzel
staroznana pekarijo
v Florijanskih ulicah št. 21 (v Čučkovi hiši).
Za mnogobrojna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem
Jože Svete, pek. (1009—2)

Prezvetje pekarije.
S tem uljudno naznanjam, da sem prevzel
staroznana pekarijo
v Florijanskih ulicah št. 21 (v Čučkovi hiši).
Za mnogobrojna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem
Jože Svete, pek. (1009—2)